

**HARBIY TA'LIM FAKULTETLARIDA HARBIY VATANPARVARLIK
TARBIYASINI TASHKIL QILISH VA O'TKAZISH**

Mamadjanov Alisher Muratovich
FarDU harbiy ta'lim fakulteti o'qituvchisi

Annotatsiya: *O'rta o'quv yurtlarida harbiy vatanparvarlik tarbiyasining maqsadi, yo'nalishi va mazmuni. Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi prinsiplari, forma va metodlari. Harbiy vatanparvarlik tarbiyasini tashkil qilish va o'tkazish bo'yicha o'quv yurti direktori, harbiy rahbar va o'quvchilarning vazifalari. Harbiy vatanparvarlik tarbiyasida "Vatanparvar" mudofaaga ko'maklovchi tashkilotning boshlang'ich qo'mitasi va oilaning o'рни. Mudofaa sport sog'lomlashtirish lagerlaridagi o'quv dala yig'inlarida harbiy vatanparvarlik tarbiyasini tashkil qilish. Harbiy otalik ishlarni tashkil qilish haqida o'rganishlar olib borilgan*

Ka'lit so'zlar: *Vatan, vatanparvarlik, tarbiya, mudofaa, sog'lomlashtirish, sport sog'lomlashtirish*

**ORGANIZING AND CONDUCTING MILITARY PATRIOTIC EDUCATION AT
THE FACULTIES OF MILITARY EDUCATION.**

Mamadzhanov Alisher Muratovich
teacher Faculty of Military Education of FarDU

Abstract: *The purpose, direction and content of military patriotism education in secondary schools. Principles, forms and methods of military patriotism education. Duties of the director of the educational institution, the military leader and the students on the organization and conduct of military patriotic education. The initial committee of the "Patriot" defense support organization and the role of the family in the education of military patriotism. Organization of military patriotism education at training camps in defense sports rehabilitation camps. Studies have been conducted on the organization of military fatherhood*

Key words: *Motherland, patriotism, education, defense, rehabilitation, sports rehabilitation*

**ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ ВОЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО
ВОСПИТАНИЯ НА ФАКУЛЬТЕТАХ ВОЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Мамаджанов Алишер Муратович
учитель Факультет военного образования ФарДУ

Аннотация: *Цель, направление и содержание воспитания воинского патриотизма в общеобразовательной школе. Принципы, формы и методы воспитания воинского патриотизма. Обязанности директора учебного заведения, военачальника и курсантов по организации и проведению военно-патриотического воспитания. Начальный комитет организации обеспечения обороны «Патриот» и*

роль семьи в воспитании воинского патриотизма. Организация воспитания воинского патриотизма на учебно-тренировочных сборах в военно-спортивных оздоровительных лагерях. Проведены исследования по организации военного отцовства

Ключевые слова: *Родина, патриотизм, воспитание, оборона, реабилитация, спортивная реабилитация.*

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasining maqsadi Vatanni himoya qilish uchun tayyorlikni ta'minlaydigan fikr, ishonchini, dunyo qarashni shakllantirish, unga bor kuchni, kerak bo'lsa hayotini ham berish. Bo'lajak jangchilarning ma'naviy - ruhiy, axloqiy - intizomiy, jangovar xislatlarini tarbiyalashni tarbiyalashdan iborat.

Harbiy - texnik tayyorgarlik bo'lib, ularda quyidagi jangovar xislatlar shakllanadi: harbiy bilim, jangovar mahorat, intizomlilik va tashkiliylik, jangovar birodarlik harbiy qasamyod va nizomlar talablarini, komandir va boshliqlar buyruq va ko'rsatmalarini so'zsiz bajarish. Bu yerda boshlang'ich harbiy tayyorgarlik, mudofaa - ommaviy ishlari katta o'rin tutadi.

Respublikamizda harbiy tayyorgarlikka har doim katta e'tibor berilgan, 1918 yildan boshlab mamlakatda harbiy o'rta o'quv yurti, ya'ni hozirgi Toshkent Oliy Umumqo'shin Qo'mondonlik bilim yurti faoliyat ko'rsatmoqda, u minglab yuqori malakali ofitser kadrlarni tayyorladi, 50 ga yaqin bitiruvchilari qahramonlik unvoniga loyiq bo'ldi.

Aholini harbiy o'qitishga ("Armiya, aviatsiya va flotga yordam ko'rsatishning ko'ngilli jamiyati" DOSAAF), hozirda "Vatanparvar" mudofaaga ko'maklashuvchi tashkilot (MKT) katta va behisob hissa qo'shdi.

Urush yilarida bu tashkilot 27000 pulemyotchi, 3340 mergan o'q otuvchi, 4551 otlik, 22400 Voroshilov merganlari, 22000 o'qchi, 3000 avtomobil va mototsikl haydovchilari, 3078 tibbiy hamshira, 2000 aloqachi, 4 ta aviatsiya diviziyasi uchun uchuvchi, shturman, o'qchi - radistlarni tayyorladi.

1934 yildan boshlab Toshkent aviaklubi ish boshladi, uning 10 ta bitiruvchisi Ikkinchi Jaxon urushida qahramon bo'ldi.

Respublika DOSAAFi O'rta Osiyo respublikalari hududlarida shakllangan o'n minglab vatanparvarlarni tayyorladi. Mehnatkashlar, yoshlar harbiy tayyorgarligi zamonaviy sharoitlarda mamlakat mudofaa qudratini boshqarish bo'yicha davlat faoliyatida yetakchi o'rinlardan birini egallaydi. Hozirgi kunda Toshkent, Chirchiq, Samarkand, Jizzax shaharlarida oliy harbiy bilim yurtlari faoliyat ko'rsatib kelmoqda. Vazirlar Mahkamasining „O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari akademiyasini tashkil etish to'g'risida”gi 1994 yil 15 iyuldagi qaroriga ko'ra tashkil etilgan Qurolli Quchlar Akademiyasi ofitser kadrlarni tayyorlash va ularni malakasini oshirish bo'yicha yetakchi ta'lim muassasasi bo'lib, Mudofaa vazirligi harbiy ta'lim muassasalarining zaruriy ilmiy - metodik va axborot - tahliliy markazi hisoblanadi.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasining navbatdagi yo'nalishi yoshlarning jismoniy tarbiyasini tashkil etadi. Bu jismoniy chidamlilik, og'ir jismoniy vazifalarni kundalik harbiy xizmat hamda jangovar sharoitda ko'tara olish qobiliyatlarini shakllantiradi.

Jismoniy o'quv-nafaqat o'z - o'zidan muhim bo'lgan tetiklik va optimizm manbasi, balki Vatan mehnati va himoyasiga tayyorlik, bo'sh vaqtdan unumli foydalanish shaklidir.

Mamlakatimiz mudofaasini mustahkamlash masalalarini muvaffaqiyatli hal etish yoshlar tarbiyasi, siyosiy ongi, mehnat faoliyati va ilmiy-texnika rivojlanishi tezligi bilan chambarchas bog‘liqdir.

Tarbiyalash - bu insonlarni jamiyat uchun jismoniy - aqliy mehnatga yoki boshqa foydali faoliyatga yo‘naltirish, shu bilan birga ko‘p qirrali ijtimoiy vazifalarni bajarishga tayyorlashning ob‘ektiv asoslangan jarayonlardan iborat. Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi uning ajralmas qismi hisoblanadi.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasining metodologiyasi va ilmiy asoslari insoniyat omiliga nisbatan qo‘llaniladi. Bu tushunchaga insonning g‘oyaviy-siyosiy, ma‘naviy jismoniy va boshqa fazilatlarini yig‘indisi kiradi.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasining nazariy va amaliy asoslarida O‘zbekiston Konstitutsiyasi, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Vatanparvarlik va mustaqil Vatan himoyasi haqida g‘oyalari, Oliy Majlis qonun va qarorlari, Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi, Halq ta‘limi vazirligi, Mudofaa vazirligining buyruq va ko‘rsatmalari, harbiy pedagogika va psixologiya, harbiy fanlar va boshqa qoida hamda me‘yoriy hujjatlar o‘rin olgan.

Vatan himoyasi haqidagi asosiy hujjat davlatimizning „Mudofaa to‘g‘risida“gi Qonunida aks etgan. Ushbu Qonun mudofaani tashkil etishning hamda O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarni boshqarishning huquqiy asoslarini belgilab, mamlakat mudofaasini ta‘minlashda davlat organlarining vakolatlarini, shuningdek fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar va fuqarolar ishtirokini aniqlab beradi.

„Mudofaa to‘g‘risida“gi Qonunida alohida mamlakat mudofaasi xususiyatiga ega bo‘lib, Qurolli Kuchlarni tajavo‘zkorliklarni bartaraf etish va qaytarishga tayyorlash, Vatan himoyasi uchun muhim ahamiyatga ega bo‘lgan fikrlar tizimini tashkil etadi. Harbiy xavf potensial manbalari mavjud ekan O‘zbekiston zaruriy yetarlilik darajasida davlat mudofaa qudratini mustahkamlashi zarur.

Harbiy ta‘limini murakkab ijtimoiy-pedagogik jarayon bo‘lib, unda asosan quyidagilarini anglash lozim: talaba - yoshlarni bilim, ko‘nikma va malakalar bilan qurollantirish; ularda o‘z Vatanining qurolli himoyachisi uchun zarur shaxsiy xislatlarni tarbiyalash; komil inson sifatida rivojlantirish, yuzaga kelgan turli vazifalarni hal qilishga ijodiy yondashish malakalarini rivojlantirish va ular oldida turgan vazifalarni bajarishga va har xil vaziyatda muvaffaqiyatli harakat qilishga ruhiy tayyorlikni shakllantirish

Buyuk ma‘rifatparvar Abdulla Avloniy aytgan: "Fan - bu dunyo boyligi. Bilim - insonning oliy va muqaddas yutug‘i. Zero bilish ko‘zgu kabi, bizga dunyoga qarashimizni, intilishlarimizni ko‘rsatadi. Qilich kabi aqlimizni, fikrimizni o‘tkiraydi".

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti - Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo‘mondoni I.A.Karimov ta‘lim-tarbiya san‘atini egallash muhimligini bir necha bor ta‘kidlab o‘tgan, "Har bir qatlam kasb va psixologiyasi xususiyatlari, o‘ziga xos belgilarini tushuna olishga sabr-toqat va ehtiyotkorona yondashishi kerak". "Bolalarimizni vatanparvarlik ruhida, ularni mehrlilik, rostgo‘y, vijdonli qilib tarbiyalashimiz kerak".

Ahloqiylik - avvalam bor bu vijdon, vijdoniylik hissi. Bu- ishonch va haqiqatgo‘ylikdir. Ajdodlarimiz insonni ahloqiy baholash mezonlar majmuini ishlab chiqqan, zamonaviy til bilan aytganda, "Sharqiy ahloq kodeksini" yaratgan. Inson qalbida nonni halol topmayotganlar,

insofsizlik, vijdotsizlikka nisbatan qarshilik tug'ilishi lozim. Faqat bunday inson o'z so'zida turadi, boshqa kimsa haqqiga ko'z alartirmaydi, Vatani va xalqi himoyasi uchun o'z jonini ayamaydi va aksincha, kazzob mahmadonada bo'lib, vatanparvarlik hissi bo'lmaydi. Har qanday yovo'z ish, xudbinlik, yuzqoralik – Vatanga nisbatan xoinlikdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Muratovich, L. C. M. A. (2022). OBJECTIVE PRINCIPLES OF MILITARY PATRIOTIC EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(7), 40-41.
2. Муратович, П. М. А. (2022). Средняя Азия в конце XVIII—первой половине XIX в. *Gospodarka i Innowacje.*, 20, 62-63.
3. Mamadzhanov, A. M. (2021). Patriotism-The Basis of The Formation of Society. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 3, 130-132.
4. Мамаджанов, А. М. (2021). Патриотическое Воспитание Как Фактор Совершенствования Человека Как Личности. *IJTIMOIIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIIY JURNALI*, 1(6), 62-65.
5. Khaydarov, B. Y. (2021). The meaning and methods of determining the composition of the human body. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 10(10), 1085-1089.
6. Voxodirjon, X. (2022). ODAM TANA TUZILISHINI TAXLIL QILISH. *IJODKOR O'QITUVCHI*, 2(20), 108-114.
7. Axatov, S. A., & Akhmatkulov, U. M. (2021). Basics of pre-conscription military training subject. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(8), 441-447.
8. Saidov, I. M., Axmatqulov, U. M., & Abdullayev, B. T. (2020). OMMAVIY VA INTERNET AXBOROT RESURSLARINING YOSHLARDA VATANGA SODIQLIK TUYG'ULARINI SHAKLLANTIRISHDAGI BOG'LIQLIKLAR. *Academic research in educational sciences*, (4), 199-203.
9. Собиров, О. Ф., & Ахмадқулов, У. М. (2019). СОВРЕМЕННЫЕ ИНФОРМАЦИОННЫЕ И ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ. *Мировая наука*, (11), 306-308